

Metadata

Hva er metadata?

Metadata er overalt og brukes i alt fra enkle websider til kompliserte informasjonssystemer. Mange av de digitale tjenestene de aller fleste av oss bruker hver dag, enten det er musikk, handling eller sosiale media er drevet av metadata.

Den vanligste definisjonen av metadata er «data om data». Denne er imidlertid til liten hjelp når en skal forstå funksjonen og rollen til metadata. En bedre definisjon av metadata finnes hos standardiseringsorganet NISO som sier at metadata er strukturert informasjon som beskriver, forklarer, lokaliserer, forenkler gjenfinning, bruke og administrere informasjonsressurser (NISO, 2004). Metadata knytter med andre ord opplysninger til data som gjør det mulig å forstå disse. Metadata deles normalt inn i beskrivende (eksempelvis: tittel, skaper og emne), administrative (eksempelvis: id, rettigheter og proveniens) og strukturell informasjon om relasjonen mellom informasjonsobjekter (Alemu & Stevens, 2015).

En samling med metadata for et bestemt formål blir ofte kalt et skjema, metadatasett, metadatasett eller elementsett. Termene er kun ulike måter for å si at metadataelementer, for eksempel tittel, emne og id, skal struktureres på en gitt måte. Et metadatasett kan også inneholde en oversikt over lovlige verdier for hvert element og regler for et element.

Et metadatasett er alltid skapt med hensikt og med et formål. Svært forenklet kan alle skjema plasseres på en skala mellom de to ytterpunktene optimalisering for et domene eller for interoperabilitet. Dette innebærer at et skjema enten er skapt for å kunne uttrykke et domene presist eller for å kunne samhandle og utveksle informasjon på tvers av domener.

Metadata i LoCloud

LoCloud Collections er bygget rundt Dublin Core ("Dublin Core", 2017) som har blitt *de facto*-standard for informasjonsutveksling og interoperabilitet. Dublin Core blir beskrevet som et sett med generiske metadataelementer og er først og fremst skapt for å kunne utveksle informasjon på tvers av fagområder og domener. Dublin Core er ikke skapt for å kunne uttrykke nyanser innenfor et spesifikt område.

Utvidelse av metadata i katalogløsningen

Det er mulig å utvide metadatasettet i LoCloud Collections med egne metadataelementer slik at disse blir tilgjengelige i katalogløsningen og kan utveksles. Hvordan en slik utvidelse bør gjøres er utenfor formålet med denne rapporten. Ved en eventuell utvidelse er det tilrådelig med en gjennomtenkt strategi i samråd med andre aktører innenfor samme fagområde. Et godt utgangspunkt er den norske wikipedia-siden for Dublin Core ("Dublin Core no", 2017) som blant annet har en oversikt over norske spesialiseringer av elementene fra Dublin Core.

Metadata i publiseringsløsningen

Hvilke metadata som vises i publisert side avhenger av hvilket tema for utseende som er valgt. Ingen av medfølgende tema har i dag mulighet til å vise utvidelser av Dublin Core (må sjekkes nærmere). Dette kan oppleves som svært begrensende. Her må brukeren gjøre en avveining mellom utseende og informasjonsmengde. Dess flere grafiske elementer, dess færre informasjonselementer og omvendt.

Sammenligning av metadataelementer i Fiol og LoCloud

Følgende fremkommer på utskrifter fra Fiol:

Innsamling 271

Namn:

Frå: 1959-08-12 Til 1959-08-12

Plass: Ål, Hallingdal

Distrikt: Ukjent

Samler: Bjørndal, Arne

Objekt :5939

Tittel: Rusteman

Navn på utøver fremkommer bare på toppen av utskriften, men det antas at det er et felt for «Utøver» på objektnivå for hvert objekt.

Metadata-arkitekturen på objektnivå i LoCloud er som følger:

Title

A name given to the resource

F eks Bestemorslått - (Gibøgangar) Bjarne Herrefoss Bergsamlinga 1970

Subject

The topic of the resource

Description

An account of the resource

Creator

An entity primarily responsible for making the resource

Source

A related resource from which the described resource is derived

Publisher

An entity responsible for making the resource available

Date

A point or period of time associated with an event in the lifecycle of the resource

Contributor

An entity responsible for making contributions to the resource

Rights

Information about rights held in and over the resource

Relation

A related resource

Format

The file format, physical medium, or dimensions of the resource

Language

A language of the resource

Type

The nature or genre of the resource

Identifier

An unambiguous reference to the resource within a given context

Coverage

The spatial or temporal topic of the resource, the spatial applicability of the resource, or the jurisdiction under which the resource is relevant.

Hvis vi tar for oss hver og en av metadataverdiene i Fiol, og forsøker å matche dem med de Dublin Core-baserte i LoCloud, ser vi at det byr på visse utfordringer. En mulig modell er følgende:

Fiol	LoCloud
Innsamling	Creator eller Source
Navn	Title
Fra - til	Date (10.02. 1970-11.02. 1970
Plass (sted)	Vanskelig å finne passende verdi
Distrikt	Vanskelig å finne passende verdi
Samler	Creator
Objekt	Vanskelig å finne annen verdi enn «Title»
Tittel	Title

Referanseliste:

Alemu, G., & Stevens, B. (2015). *An emergent theory of digital library metadata*. Chandos Publishing.

Dublin Core. (2017). *En.wikipedia.org*. Hentet 15 desember 2017, fra https://en.wikipedia.org/wiki/Dublin_Core

Dublin Core no. (2017). *No.wikipedia.org*. Hentet 15 desember 2017, fra https://no.wikipedia.org/wiki/Dublin_Core

NISO. (2004). *Niso.org*. Hentet 14 desember 2017, fra <http://www.niso.org/publications/understanding-metadata>